

173r

W on czas użrzaw Jesus gromady wstąpił
na gorę a gdy siadł, przystąpili k niemu
3 uczennicy jego; a otworzyw usta swa uczył je
rzekąc: Błogosławieni ubodzy duchem,
bo jich jest krolewstwo niebieskie.
6 Błogosławieni ciszy, bo oni posiedą
ziemię. Błogosławieni, jż są w żeli,
bo oni będą ucieszeni. Błogosławieni,
9 jż są łączni a spragli sprawiedliwości,
<...>

173v

bo oni miłosierdzie pościgną. Błogosławieni
czystego sierca, bo oni Boga użrzą.
3 Błog[ł]osławieni pokojni, bo oni synowie
boży będą zwani. Błogosławieni, jż
prześladność cirpią prze sprawiedliwość,
6 bo jich jest krolewstwo niebieskie.
Błogosławieni jeście, gdy będą wam
łajać ludzie a będą was prześladować,
9 a będą mowić wszytko złe przeciw
wam łżąc prze mię. Radujcie się
a wiesielcie się, boć otplata wasza
12 opwita jest na niebies<ie>ch. Mat V.

218v

In die omnium sanctorum.

Nasz pan Jesus Krystus wiedząc, eże ludzie jinako
błogość albo błogosławność mienia, nize jest,
3 a jinako k nie chcą przyć, nize słusza, raczył
na początku swojego kazania ją uznamić, kie by
była, a potem rozkazować, kakoby k nie miano
6 prz<y>ć. O tem ci ta to jest ewanjelija święta,
jaż przeto na dzień Wszech Świętych położona,
eże każdy s nich tako bydlil, jako tuta wyłożył
pan Jesus Krystus i nauczył, przeto k temu
9 przyszedł, aby my takie, chcemli tamo
teże przyć, tej to nauki się dzierzeli i tego
rozkazania. Na lepsze tekstu zrozumienie
12 ma być to wiedziano, eże byli mistrzewie, jako
i dzisia są jich uczniowie, aczle dyjabeł
mistrze pobrał, jż błogość albo błogosławieństwo
na dziwnych rzeczach kładli, a to słowie
błogość, dobre mimo je, jinego już nie chce
15 ani może, jako mowią: Błogo tobie tota mając
albo wiedząc. Jeni mowili, eże temu błogo,
jen ma dosyć jimienia a przyścia, a toć jest
18 jich dusza, jako mowią o tem, że zawżde myśl
i mowa, i robota, a tych jest bog pieniądz, podług
świętego Pawła apostoła. Drudzy mowili, eże
błogość wirzchnia jest jeść a pić dobrze, a
21 wiesiołu być, a s niewiastami się obchodzić
albo niewieście z otroki, a tych dzisia pełen
świat, jich jest brzuch bog, jako mowi **święty Paweł**

24 **apostol.** Tacy byli Sodomitowie, tacy Jerolimitanowie,
na jeź Krystus płakał w figurze naszych
dniow, jako mowi **mistrz Orygenes.**

27 A trzeci kładli błogość we czci tego świata
a w mądrości, bo nics nie jest czestniejszego
nad mądrość na tem świecie. Tacy byli mędrzy
30 pogańszczy, Pana Boga nie znający, eże jimienie
i oćczyzny swe ze wszemi rozkoszami opuściwszy,
stali po mądrości, swe błogosławieństwo

33

36

219r

na tem kładąc. Ale eże to wszystko było błogo obłudne
a złe i zradne, bo wiodło i wiedzie ku wiekujej nędzy,
jako znać na onym bogaćcu, jen po tem błodze,
3 jeź miał dzień pole dnia godując, potym krople
wody żadał u żebraka a nie mógł mieć. Przeto
kie by było prawe błogo a kako k niemu przyć, raczył
6 Krystus tuta wysłowić rzekąc: **Błogosławieni**
ubodzy duchem. A przed tym stoi: **eże uźrzaw Jesus**
gromady ani czu k niemu jida; jeni prze zdrowie,
9 drudzy prze nauczenie, trzeci prze miłowanie jego,
czwarcy prze pożytek a pięci prze dziwy a podsłuchanie
jego albo pofacenie jego w słowie. **Wlazł**
12 **na gorę,** słowie Tabor, **a otworzyw swa usta uczył**
je rzekąc: Znamienicie mowi ewanjelista, eże Krystus
niże mowił, usta swa otworzył, bo jim jich nigdy
15 darmo nie otwarz<ał>, nam na naukę, bychom podług
świętego Jakuba częście słuchali, niże mowili. **Błogosławieni**
ubodzy duchem; ubogiego ducha albo
18 dusze jest ten, jen ni na czem swej wolej nie chce
mieć ani ma, jen się nizacz nie waży ani
liczy, jen się sam sobie ni wszem nie podoba
21 ani chfali, ale się nizacz na wszem ma [się]
przed bogiem jako żebrak przed krolem, w to pw[1]ając
się siercem i mową, i uczynkiem, a toć
24 mają sami pokorni a potulni, **o jich**
Dawid mowi w Żaltarzu: Pokorne duchem zbawi. Przeto
rzekł Jesus: **Bo jich jest krolewstwo niebieskie;**
27 nie rzekł: będzie, ale jest, to czu tako pewno,
eże być jinako nie może. Ubodzy duchem są
nawiećej ci, již jimienia a tego świata czci
30 nizacz nie ważą, aczle je mają, bo jako jimienia
wielość a czci tego świata nabycie czyni
ludzi nadęte a pyszne, tako potępienie a ubostwo,
33 le skromne, czyni ubogie duchem. A toć on sam
obiecał rzekąc: Wiernie mowie wam, eże każdy,
jen opuści dom, brata, oćca, matkę, siostry albo
36 rolę prze me jimie, stokroć tele weźmie a
wiekujy żywot posiędzie. A gdyż pycha dyjabła

39

41

43

219v

wyrzuciła s nieba a Jadama s Jewą s raju wygnała,
 3 bojmyż się, bychom pychą krolewstwa niebieskiego
 ni stracili a piekielnego dobyli. A przeto chceli kto to
 mieć błogosławieństwo, napirwsze tegda myśl o pokorze,
 6 by ją miał i miłował. A tać na czworą się
 ukazuje: nie dbać na ten świat a nikim nie gardzić
 ni zrzagać, a siebie samego nizacz
 nie mieć ani ważyć, a eże cię nie dbają ani
 9 ważą, tego nie dbać. Tego nikt nie ma, jeno ten,
 jen pe[!]wnie w Pana Boga wierzy a ma czystą wiarę,
 12 bo mowi **święty Augustyn**: Jenkole ma wierną wiarę
 w Panie Bodze, nie szuka w tych nędzach być
 bogat, a to ma być dano darem Ducha Świętego,
 15 jemu dzieją dar mądrości, jen jest w tem, komu
 Pan Bog tako, jako jest, smakuje i wszytki jine
 rzeczy duszne. Ale eże każdy taki nie chce ani może
 18 tu mieć uciechy swej żądając niebieskie
 podług bogactwa a chfały niebieskie, przeto natychmiast
 stoi o żeli: **Błogosławieni, jż żalność
 mają albo lkają, bo oni będą ucieszeni.**
 21 Dziwna nauka Pana naszego: ludzie bogate
 a pany czestne błogosławią zaw[a]żde a on ubogie
 duchem błogosławi, jż czci ni jimienia
 24 tego nie dbają. Ludzie dni wesołe i ludzi wielbią
 a błogosławią, a on żalostne a płaczące, a
 owy zasię przeklina rzekąc: Biada wam bogatym,
 27 jż tu macie swą uciechę. Bi<a>da wam,
 jż się śmiejecie, bo będziecie płakać. **Błogosławieni
 ciszy, bo oni posiedą ziemię.**
 30 Cichy jest, jegoż myśli zamieszanie nie otmieni
 albo gorzkość prze krzywdę kaka, ale wiary
 jego prostota wiedzie ji ku *wszemu* cirpieniu
 33 skromnemu, a proście, jen nikomu nie zawadza
 a sam wszytko cirpi przez gniewu, bo nawięcszy
 gniew bywa o jimienie albo o czci ruszenie,
 36 przeto acz kto się mieni ubogim na duszy patrzeć,
 by był cich. A takosz to błogosławienie leży na cirpieniu,
 39 kto ją chce znać dobrze, ma wiedzieć,
 eże na troję ma się oględać, by zewsząd
 cirpiał każdą przeciwność: albo od Boga,
 41 jako niemocy, niezboże, przepusty na zdrowiu,
 na jimieniu, albo od dyjabła, jako złe myśli, złe

44

47

220r

żądze, jeż on wsadza w nas, albo ot ludzi, i mamy
 się strzedz, bychom przeciwu Bogu nie mawiali w przeciwnościach,

3 przeciwko ludziom złego za złe nie wracali,
 ale zasię dobre za złe na słowie i uczynkiem
 przeciw dyjabłu, bychom nie pozwolili jego nadchnieniu.
 Ci ciszy za opłatę mają od Boga, eże
 6 posiedzą ziemię trojaka, jaż noszą, to czu
 swoje ciało, bo każdy gniewiwy jest wściekły,
 uderzy, cso w rękę ma, toć siebie nie włodziem; tąż
 9 ziemię, jaż <...>, po jejże czu chodzą, bo zwadźce
 tracą jimienie a ciszy go nabywają,
 a także ziemię, jej szukają, to
 12 jest niebieską, **o jej Dawid**: Wierzę uźrzeć
 dobre pańskie w ziemi żywących. A i mowi
 15 **tu mistrz jeden**: **gdy** ubodzy duchem mają niebo
 a ciszy ziemią, a csoż ma ostać pysznym a
 gniewiwym? Wiernie sam pkiel. Dalej eże
 18 eże jest grzeszen a prze grzechy
 wszystko cirpi, natychmiast ma żałość, jako
 świecszczy mając jimienie swą wolą na
 21 pomstach szkodnikow swych a nieprzyjaciół kładą a
 mają dalej wesele, a to mienią swoje błogo.
 Krystus przeciw temu mowi: **Eże ci, jż**
 24 **żałują, są błogosławioni, bo będą ucieszeni.**
 Ta żałość jest łaska boża, jaż ma
 kto silną o złość, jaż się przygodziła,
 27 albo o dobre, jeż schodzi. Na tego zrozumienie *wiedz*,
 eże człowiecza rozkosz podług ciała, jaż źli mają
 za błogosławieństwo, zależyć na picciu, na jedzeniu,
 30 na tańcach, na całuwaniu, obłapianiu, na spaniu
 lubem, na głosiech *gędzby*, *piszczby*, *jigier* przyglądaniu,
 na przechadzaniu, na patrzeniu k lubości.

33

36

39

220v

Więc gdy kto wspomionaw, eże tymi rzeczami Pana Boga
 gniewał i żal mu tego, a także wszego tego ostaw
 jest w ustawnej żeli swoich grzechow, *aczby* jich
 3 już znać sąc ucieszon darem Ducha świętego
 zapomniął, ale *ludzkich* złości a bożej potępy, ten
 a taki żałujący będzie ucieszon, eże mu grzechy jego
 6 będą odpuszczony a w onych takie ma uźrzeć
 albo tu, albo onam uciechę albo pomstę. Kto takie
 jest w żeli nędze tego świata, eże nie po woli na
 9 nim się mu dzieje a on Bogu z tego dziękuje, tenci
 podług rzeczy Krystowej ma być ucieszon. Są takie
 w żeli niektorzy, eże jim się oddała krolewstwo
 12 niebieskie, jako płakał święty Dawid rzekąc: Nad
 rzekami babilońskimi tamom siedieli i płakali,
 gdym wspominali na cię, Syjon! **Bo oni będą**
 15 **ucieszeni.** Święty Łukasz mowi: Błogosławieni, jż
 płaczecie ninie, bo się będziecie śmiać. A p[*l*]odług
 18 w żeli grzechow dopuszczonych, będą ucieszeni odpuszczeniem

21 jich, a to znać i zna ten, jen żaluje, eże nie ma gryzienia
 na sąmnienu, aczle ma strach, przez jego nikt
 24 nie ma być aż do śmierci. Ci, jż ludzkich żalują,
 ucieszeni będą jich polepszenim niekakim
 albo pomstą jawną. Ci, jż płaczą przedłużenia
 27 tego byta, żywota, będą ucieszeni wybawieniem, a ci,
 jż płaczą tęgą do Boga, takie będą ucieszeni.
 Ci takie, jż są w żeli bojaźni potępienia, będą
 30 ucieszeni zbawieniem. Ale eże każdy, jen
 jest w żeli złego dopuszczonego a zstałego, ten żądzą
 ma ku dobremu, jimże by owo złe dopuszczone
 33 już nadażył. A toć tuta stoi w tekście: **Błogosławieni,
 jż są łączni i spragli sprawiedliwości,
 bo oni będą nasyceni.** Ktokole nie
 ma żalości grzechow, ten takie nie ma tej łączności.
 A dalej: Jen nie jest cich a potulen, a krotk,
 36 ten nie ma żalości. Dalej: Kto nie jest ubog duchem,
 nie może być cich ani potulen. A takōż
 jeno dobre drugie rodzi, jako i grzech jeden
 39 w drugi wwodzi. **Przeto mowi święty jeden:** Ktokole
 ma pewnie jeną cnotę, ten ma wszytki,
 także i grzechy. Sprawiedliwość tu rzeczona
 42 bydlenie dobre a święte. A mieni wszytki csnoty,

45

221r

podług jegoż słowa człowiek słunie sprawiedliwy
 a dobry przez dobre a sprawiedne uczynki. A eże niedosyc
 3 człowiekowi być dobrym, jeno nie będzie miał
 żądzej a miłości gorącej czyniąc dobrze, przeto
 6 mowi: **Jż są łączni a spragli sprawiedliwości, czu**
 jako łączny je z chęcią a miłością a nigdy przestać
 nie myśli podług potrzeby, tako i ci jiści.
 Toć jest tako rzeczono, abychom nigdy się doszlymi
 a sprawiedliwymi nie czynili ni mienili, kakokole
 9 wiele i często dobrze bychom czynili, **jako Krystus**
temu nauczał: Gdy, dzie, wszytko uczynicie, cso
 wam kazano, rzeczycie, eżesmy sługi nieużyteczne:
 12 csom uczynić mieli, tegom nie uczynili. **Przeto rzekł**
święty Izajasz: Wszytym jako nieczysty a nasze wszytki
 15 sprawiedliwości jako płat niewiasty
miesięcznej. Nie ważmyż naszych uczynkow
 ani obliczajmy, ale zawżde żądajmy, bychom byli
 18 dostojni Bogu służyć, aby nas nauczył swojej woli.
 Tacyć byli święci wszytcy a przeto, eże żądali
 więcej a więcej Bogu służyć, byli nasyceni, bo
 21 poznali jego miłość tuta widomie a ninie napelnieni
 wszego dobrego w jego fale, **jako święty Dawid**
mowi: Będę, dzie, nasycon, gdy się ukaże twoja
 24 fała. Napelnisz mię wesela twojim licem.
 A toć mowi tuta rzekąc: **Bo oni będą nasyceni,**
 jż czu są tako łączni, o jem mowi **w pieśni Panna**
Maryja: Łączne napelniał dobrego a bogate puścił
 27 prozno. Ale eże sprawiedliwość przez miłości
 jest ukrutność a miłość opięć przez sprawiedliwości
 30 jest rozpu<sz>czenie, przeto mowi dalej:
Błogosławieni miłosierdni, bo oni miłosierdzie

pościgną. Miłosierdzie jest miłość serdeczna
 a czysta, jaż człowiek każdemu chce dobrze jako
 33 sobie, i uczyni, gdykole a gdziekoli może. Ale
 eże miłosierdzie rządne poczyna się ot siebie,
 36 bo kto miłuje złość, nienawidzi swojej dusze,
 przetoż każdy ma być pirwej sam sobie miłosierny,
 to jest ma się wiarować grzechow,
 39 a potym drugimu. A toć miłosierdzie jest

42

221v

cudzej biady żalowanie i wzmożenie pod<l>ug
 mocy, zależy w siedmi uczyncech miłosierdzia:
 łącznego nakarmić, spraglego napojić,
 3 podróżnego nocować, chorego nawiedzać, nagiego
 przyodziać, jętego wybawić a umarłego
 pogrześć. Ty uczynki czynić jest być mi<lo>sierdnym
 6 cielnie. Ale duszne są jine, takie
 siedm: radzić głupiemu, karać błędnego,
 9 otpuścić krzywemu a winnemu, ucieszyć
 smętnego, nie dziwować, prosić za kimkole
 Boga i człowieka. Ktorzykole sąc sprawiedliwi,
 są miłosierni, błogo jim, bo się *na*d nimi tele
 12 Bog smiłuje, **jen rzekł:** Csoście jenemu
 s namniejszych uczynili, mnieście uczynili.
 A eże to miłosierdzie, sie nie bywa
 15 czysto ot marnej fały, a proście prze Bog a ku bożej
 fale, tegda jest darmo. Przeto mowi dalej:
Błogosławieni czystego sierca, bo oni Boga
 18 **uźrzą.** Ta czystość nic jinego nie jest, jeno ciała
 i dusze żałość ot zmazania dla miłości bożej
 otrzymania. A aczkole duszę i ciało każdy
 21 grzech maże a komudzi a od Boga i jego poznania
 otciska, osobnie cielna nieczystość, ta proście
 rozum wyjimuje a zaćmia, przeto kto chce
 24 Boga widzieć tuta rozumem czystym a potem okiem
 w oko, patrz, by czystego był sierca, toczu
 ot kalizdej zlej miłości i żądzej omyto.
 27 K tej czystości nabyciu trzeba tych wod: napirwej
 wody mądrości, to jest bożego słowa ma rad
 słuchać, albo rad czyść święte Pismo. **O tem rzekł**
 30 **Krystus sam:** Jużeście wy czyści prze mowę albo
 prze słowo, jeżsm[i] wam mowił. A to tako, bo
 ono pokazuje serdeczne smazania, jako źwierciadło,
 33 a taż nie da proznować w tę to filę, bo grzechom
 kęblanie jest proznowanie, **jako mowi**
święty Berna<r>d. Drugie jest skruszenie na grzechy
 36 a jich płkanie. Ta to woda nalepiej a pewniej
 omywa smazanie serdeczne. Patrz na Marię
 Magdalene, patrz na Piotra apostoła, czymci ginym
 39 nize słzami omyli swoje grzechy a sierca
 oczyścili? Trzecieć jest częsta a wierna *spowiedź*

42

45

222r

grzechow, bo częstokroć jen nie ma skruszenia
 do spowiedzi a rad by je miał, a w nadziei bożej
 łaski się spowieda, dawa mu skruszenie miły
 3 Pan Bog mocą świętości tej i bywa skruszony
 s nieskruszonego wielekroć. Czwarte jest twardość
 pokuty za grzechy strojenie a proście twarda
 6 pokuta ale rozumna jest jako na wrzod albo
 na ranę twarda a ostra maść albo dźwiarstwo a
 skrzyp na misy smazane. Piąte omywadło
 9 sierca jest częsta a nabożna modlitwa a jałmużny
 dawanie przy tem. **O tem mowi Izydorus mistrz:**
 Modlitwami się czyścimy, ale czcieniem się uczymy,
 12 dobre jest oboje, możeli być, ale gdy oboje nie może
 być, lepiej się modlić niż czyść albo się uczyć.
 A dalej: Gdy już człowiek wyproźni się ot
 15 grzechow a już nie ma w sobie roztażenia ani
 swarow na swej myśli ni na żądzy, już masz
 pokoj sam w sobie i w jinych ji czynisz, temuć
 18 błogo. A toć mowi tuta: **Błogosławieni spokojni,**
bo synowie boży będą zwani. To błogosławieństwo
 jedna człowieka ku Bogu tako to,
 21 eże żądzą swą Boga miłuje, jako swoj początek
 a swego pana, jen ji chowa i jim się
 opieka, a jako tego, jen jest wirzchnie
 24 dobre, tako eże w czem nie ma odpoczynienia
 a upokojenia, jeno ni w niem, **jako mowi Augustyn:**
 Stworzył jeś nas, Panie, ku tobie, a przeto
 27 niespokojno jest nasze sierce, aliż odpoczynie
 w tobie. **To Augustyn:** nie w pieniądzech,
 nie w długiem zdrowiu ni w rozkoszach cielnych.
 30 A spokojnić są, již mając pokoj w
 swych siercach od grzechu, potem między bracią
 czynią a jednają, již prawem prawem
 33 słunąć mają bo[r]ży synowie, bo syna bożego
 Pana Iesu Krysta mają a czynią działo a służbę, rozłączone
 słączając a rozdrwane jednając, eże
 36 Krystus, **jako mowi święty Paweł apostoł,** jest jednacz
 a rozwadzac między ludźmi a między Bogiem podług
 39 człowiestwa przyjętego, a toć mowi: **Błogosławieni**
spokojni albo pokojący, bo synowie

42

45

222v

boży będą zwani. Spokojni słuną, již napirwej w
 swem siercu, dalej między bracią roztażoną czynią

3 pokoj. Bo cso pomoże albo płatno tobie jine z sobą jednać
 a pokoić, gdy w t<w>ej duszy jest walka grzeszna? **To**
Jeronimus święty. Rozumiejże, eżci nijeden grzeszny, jen jest
 6 w śmiertnem grzechu, nie jest spokojny. Ale jako mowi
święty Izajasz prorok: Grzesznego sierce jest jako morze
 wrające, jeż stać nie może. A **jindzie mowi**: Nie, dzie,
 9 pokoja grzesznym. **Tego dawa święty Augustyn rzecz a winę**
 rzekąc: Przykazał si, Panie, a takóž się i dzieje,
 aby kaźde nierządne sąmnienie człowiecze było
 12 samo sobie męka a cirpienie a o spokojnych anjeli
 śpiewali, jeno się Krystus narodził, rzekąc: Fała
 Bogu na wysokości i na ziemi pokoj ludziem
 15 dobrej wolej. Jakoby chcieli rzec: Nijeden pokoja
 Krystowa, jen z pokojem przyszedł, mieć nie może,
 jeno kto ma dobrą wolą, a tej podług **świętego Grzegorza**
 18 **mieć nie może**, aliź na świecie nics nie
 żąda, ni czci kakiej ani jimienia. A jako miłosierdzie
 dowodzi ku spokojności, tako teże spokojność
 21 ku rozumu, a rozum ku poznaniu. A toć
 tuta mowi rzekąc: **Błogosławieni czystego sierca,**
bo oni Boga będą widzieć. Jako oko człowiecze
 24 zaproszone albo zatulone widzieć nie może,
 tako człowiek Boga widzieć ani jego prawdy
 rozumieć nie może, jen jest w grzesze. Oko,
 27 jim tu sąc człowiek Boga może widzieć, jest
 nasz rozum, jen do jela słuńcem niebieskim
 nie jest oświecon, nics dusznego nie widzi,
 jeno jako kotka w nocy, to jest na świeckie
 30 rzeczy, **jako Krystus mowi**: Synowie tego świata są
 opatrniejszy nad syny światłości w swem rodzaju.
 Przeto na sierca wyczyścienie czworga
 33 trzeba: napirwej kaźdy grzech cielny i duszny
 wierną spowiedzią wyrzucić a pokutą wytrzeć
 i wyjęci, a proście trzeba wszytkiego sześciorga
 36 błogosławieństwa naprzod mieć, niż
 to przydzie, jeno rozważy w rozumie, jeż
 eże tako; drugie, aby we wszecch uczyncech
 39 miał umysł prosty, ni fałą marną, ni zyskiem
 żadnym albo sromem a strachy nakrzywion

42

45

223r

a tego wszego prosić u boga rzekąc z **Dawidem**: Sierce
 czyste stworz we mnie, Boże, a ducha prostego otnow
 w mem wnętrzu. **I mowi Ambroży święty**:
 3 trzecie, aby we cnotach się utarł a obył jim, bo ty
 są jako drab ku wlezeniu Boga poznania. A toć
mowi Dawid: Kto wlezie na gorę panowę? albo
 6 kto stanie na jego świętej gorze? Niewinny rękoma
 a czystego sierca, jen nie wziął na darmo swojej
 dusze ani łściwie przysięgał, tenci, dzie,
 9 weźmie przeżegnanie ot pana a miłosierdzie ot
 Boga zbawiciela swego. **Toć Dawid prorok**. Czwarte,
 aby był ot wszecch rzeczy świeckich

12 miłowania a w nich kochania oddalon, bo pirwej
 ociec skarbu synowi swego nie ukaże, aliż
 15 użrzy po nim, eże ostał rzeczy dziecinnych, a patrzyć
 niestatku. **A przeto mowi święty Augustyn:** Darmo podnosi
 swe oko na widzenie Boga, jen jeszcze sam
 18 siebie poznać a widzieć nie umieje. A jako dzieci
 sami siebie ni swych uczynkow a obyczajow
 nie wiedzą ani znają, tako proście i ludzie świecsy.
 Z tego mowi **święty Pawel apostoł:** Złobliwością
 21 albo na złobliwości bądźcie dziecinni,
 ale nie na smyślech. A takóž tymi a takimi cztermi
 obyczajmi wyczyszczeni błogosławieni są tu na drodze,
 24 bo widzą czystą wiarą Boga a potem ji użrzą
 okiem w oko w wiecznem przebytku. Ale
 eże nics na tem świecie nie może przyć przez mirziączki
 27 a przez prace a zawżde dobrzy złym są przeciwni
 a mizerni, przeto eże o tych to błogosławieństwach
 myślącym a robiącym przychodzi przeciwność,
 30 mirziączka a prześladowanie od złych na wszech
 mieściech i wszech czasiech, tegodla Krystus
 mowi koniecznie, jakoby na dokonanie a na
 33 zapieczętanie tych to wszytkich pospolicie csnot:
Błogosławieni, jíž cirpią przeciwność albo
prześladowanie prze sprawiedliwość. Ci cirpią
 36 przeciwność, jíž swej dobre wolej
 nie odmienią ani umysłu odstąpią, ni się
 męczą o złość, jaż je potka na jimieniu, na

223v

czci albo na zdrowiu od złych ludzi a to nie o swą
 winę dopuszczoną, ale jako tuta Krystus mowi: **Prze**
sprawiedliwość, to jest prze kalizdą dobroć Boga
 3 dla uczynioną albo mowioną prze ludzkie
 polepszenie, bo jako mowi **święty Augustyn:** Męka nie
 czyni męczennika, ale rzecz, o jaż cirpi. A takóž
 6 to poślednie błogosławieństwo położono
 ku wszem pirwym na dokonanie a jako na głowę
 podług **świętego Augustyna,** jako tako: Błogosławieni
 9 duchem ubodzy, jíž cirpią przeciwność prze
 sprawiedliwość, to jest prze to jiste ubostwo, bo
 żadny pokorny nie jest przez nędze, acz nics, ale
 12 śmiech s niego walają ani go dbają.
 A przeto by w tem nie wstążył a złego za złe
 nie otdał, mowi, eże błogosławiony, jen to cirpi.
 15 Takież o wtorej: **Błogosławieni ciszy, bo oni**
posiędą ziemię, le acz cirpią prześladowanie,
 jeż je potka skąd/kole o cichotę a o potulność.
 18 Takież i o trzeciem: Błogosławieni, jíž załują,
 bo oni będą ucieszeni, le acz cirpią przeciwiństwo,
 jeż czu je potka o to, eże są w żeli,
 21 a ostali wesela. **Takóž wszytki przedzi**
a obliczy błogosławieństwa, a nadzieisz, eże cirpiącość
 skromna sama ma dokonać każdej cnoty
 24 i dobroci. **Przeto mowi święty Grzegorz,** eże cirpiącość
 stroża a piastunka jest wszech cnot.
 Ale eże we wszem stworzeniu zawżde jeno
 27 z drugim nie ma słączenia w jedność, niże
 każde chce być za się samo, jako gorzkie nie chce
 ni może być słodkim, proście mowiąc

30 białe czarnym a złe dobrym, przeto między złymi
 ludźmi a dobrymi, jako świat stoi, zgoda
 nigdy nie była ani będzie, bo źli chcą być
 33 tym, czym są, a dobrzy i uczynki, i mową złe nawodzą,
 by dobrymi byli złości swej przestawszy,
 przetoć zawdy źli broniąc się w swych złościach,
 36 jeź miłują, nie umiając jnako, omową,
 przeciwieństwem a mirzączkami dobrym

224r

otdawają, cso mogą, złe za dobre wracając.
 A tegodla by dobrzy złości jich nie wazyli ni dbali,
 mowi Krystus dalej: **Błogosławieni jeście, gdy wam**
 3 **będą lajać a złe mówić ludzie.** Jakoby rzekł
 Krystus: Będąc wam ludzie, to jest świecszczy,
 złe mówić a lajać w oczy a wy będziecie milczeć,
 6 jako to ciszy a pokorni, niepyszni, niegniewiwi.
 Zda się ludziem, byście byli
 nędzarze, niczego dobrego niedostojni, ale ja
 9 mówię, **eżeście błogosławieni.** A będą was
 gonić albo popędzać, czu grozami albo uczynki
 was nędząc a wyganiając s miasta do miasta,
 12 ot ziemie do ziemie, **a będą wam mówić**
wszytko złe łącz prze mię, tu sromotne
 uczynki a ganiebne na was wkładając
 15 lżywie na potwarz **prze mię, gen** czu jeśm
 prawda, jaż wy powiedacie, jen jeśm droga
 ku zbawieniu, jaż wy jidziecie i jnym ukazujecie,
 18 jen jeśm żywot, jen wy wiedziecie,
 jegoż żądacie, o to łącz na was jinego,
 csoż jako na złe ludzi mówią, bo owego nie
 21 mogą ganić. **Wiesielcie się a radujcie,**
boć otplata, czu narządzona wam przeciw
 temu niekakakole, **ale opłwita jest na niebiesiech,**
 24 gdzie wam nikt otjąc ni wziąć, ni
 ukraść nie może a gdzie ni rdza nie strawi,
 ani mole zgryzą. **A mowi tu Krystus** dwie
 27 słowie twardzi<e> nam grzesznym: **wiesielcie**
się a radujcie. Wiesielenie bywa zewnątrz,
 ale radowanie wnątrz; i chce on, bychom
 30 my tako wnątrz się przeciwieństwu radowali,
 ażbychom i zewnątrz to pokazowali ludziem
 a przeciwnikom, nie abychom je na więczszy
 33 gniew przywodzili ukazując jich niedbałość,
 ale aby taka była nasza wiara a nadzieja
 w Bodze, eże nadzieją otplaty niebieskiej,
 36 prze jaż tę to cirpimy przeciwność, jako bychom
 ją widzieli, jej radościami bychom się
 weselili a *aczby snadź* rzekł: Kto to może
 39 uczynić albo mieć, aby słysząc swoją

224v

sromotę, widząc swoją żałość a ją cirpiąc nie telko
 się nie wiesielił, ale bodaj ścirpiął a zamilczał. **Temu**
 3 **otmawia święty Ieronim,** eże żadny, jen ma w sobie
 fałę marną na czemkole, tego nie telko nie uczynić,
 ale i cirpieć nie może. **Tegodla mowi święty**
Jan Złotousty: Jelekole kto wiesieli się a kocha

6 w marnej fał, tele teże i smęca się a sroma <s>ię prze
 ganienie, ale kto żąda a szuka fały na niebie,
 ten ci się nie boji sromoty na ziemi. **To święty Jan Złotousty.**

9 Patrzzę a zrozumiesz, czemu się ludzie ludźmi sromają
 albo takie czemu się ludzie omowy lękają.
 Prawda, eże niegdy człowiek ma tłoczyć, jako może,
 12 kaliżdą omowę o sobie i o jinem a to nie
 prze się, ale prze ony, jizby mogli jego słuchając
 polepszyć się, aby nas nie ostali prze omowę słuchać,
 15 to jeno mamy, jako wydawa **święty Grzegorz**,
 omowce wszędy kojici, nie aby o nas mowili,
 ale by snadź ludzi ot prawdy swą omową nie
 18 otrazili, a takōż tego samym kaznodziejam
 nabarzie trzeba a potem kaliżdemu. A eże
 ludzie koniecznej cyrekwie, to jest czasow napośledniejszych,
 21 jako prorokował **święty Paweł**, mieli
 być silno fałą świecką ujęci a cześć tego
 świata miłować, a człowiek, cso nawięcej
 24 miłuje, o to się boji nawięcej i lęka, przeto
 dyjabeł przywiódł na ty nasze czasy silne
 omowy a przygany i sromy. Baczyć może, kto ma
 27 rozum, aczle zwždy tako było, eże niżadny
 sługa Krystow nie był przez przeciwieństwa.
 To mowi **Augustyn święty, biskup**. Otoż na
 30 krotce masz o siedmiorym błogosławieństwie,
 kie jest. Wiedzże takie, eżeć niżadny człowiek
 k nim przyć nie może, jeno aliz siedm
 33 śmiertnych grzechow zzuje z siebie a zwlecze,
 bo przeciwu kaliżdej grzech śmiertny osobnie
 bojuje nędząc duszę człowieczą. Owo ma
 36 błogosławić, bo nędza a błogo stoją przeciw
 sobie jako gorzkie a słodkie. Prośmyż Pana Boga.